

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุณกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๔๘

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ซึ่งประกอบด้วยอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติวางหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะถูกจำกัดมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ การตรากฎหมายมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะกระทำได้อย่างได้หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่านั้น ทั้งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่เจาะจงแก่บุคคลใด

บุคคลหนึ่งหรือกรณีใดกรณีหนึ่ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยให้มีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฯลฯ จะกระทำมิได้

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๐ มาตรา ๑๕๗ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ซึ่งกล่าวว่าการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นการจัดระเบียบและวางโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมว่าเป็นไปตามลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ มิใช่เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้นศาล เพราะกฎหมายอาจบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษและหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลนั้น ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคอื่น ๆ มิได้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำร้องนี้แต่อย่างใด

การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ที่บัญญัติว่า “...และนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง” เป็นบทบัญญัติที่ขัดขวางการนำคดีขึ้นศาลให้ครบสามศาลนั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ จะต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันใดให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ผู้อุทธรณ์จะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วน การกำหนดเงื่อนไขให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันใดให้ไว้ต่อศาลนั้น เป็นมาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นการประกันว่าอีกฝ่ายหนึ่งมีทางได้รับชำระหนี้และเป็นการป้องกันการประวิงการชำระหนี้เพราะเมื่อศาลอุทธรณ์รับอุทธรณ์ไว้พิจารณาจะยังไม่มี การบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ทำให้การบังคับคดีล่าช้าออกไปอาจก่อให้เกิดความเสียหาย

แก่โจทก์ ซึ่งก็สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งการบังคับใช้มาตรา ๒๓๔ ที่ว่า เมื่อศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ผู้แพ้คดีผู้ยื่นอุทธรณ์จะต้องถูกบังคับตามคำพิพากษา หากผู้แพ้คดีจะให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาอีกชั้นหนึ่งว่าคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลชั้นต้นชอบหรือไม่ ก็จะทำให้การบังคับคดีต้องล่าช้าออกไป จึงควรให้ผู้ชนะคดีมีหลักประกันการชำระหนี้ตามคำพิพากษา มิฉะนั้น ผู้แพ้คดีอาจใช้กฎหมายในส่วนนี้เพื่อประวิงการบังคับคดี

เมื่อพิจารณามาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญที่อ้างมา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ แล้ว จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใดที่อ้างมาเลย กล่าวคือ

- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ และมาตรา ๔ เพราะไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องการใช้อำนาจอธิปไตยกับมิได้กระทบกระเทือนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล

- ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เพราะบทบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไขให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันใดให้ไว้ต่อศาลนั้น เป็นการกำหนดเงื่อนไขตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้เป็นอำนาจพิจารณาคดีในแต่ละชั้นศาลและเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นและเหมาะสม ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น บทบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับผู้อุทธรณ์คำสั่งทุกคน มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่ผู้อุทธรณ์คำสั่งรายหนึ่งรายใดหรือกรณีหนึ่งกรณีใดโดยเฉพาะ

- ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ เพราะบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ นั้น เป็นหน้าที่ของผู้อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ทุกคนต้องปฏิบัติ จึงมิใช่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ในกรณีเช่นนี้บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ของผู้อุทธรณ์คำสั่งทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกันตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

- ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๖ เพราะใช้กับการดำเนินคดีในศาลยุติธรรม ซึ่งดำเนินการตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

- ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ เป็นการจัดระเบียบและกำหนดโครงสร้างของศาลยุติธรรม ไม่ได้เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความในการดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้นศาลในทุกคดี แต่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวในที่นี้ก็คือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งนั่นเอง

- จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗

ประเด็นที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า ได้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๐/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ วินิจฉัยในประเด็นที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓ (ตรงกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗) หรือไม่ ไว้แล้วว่าไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าว อย่างไรก็ตาม คำร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ เป็นประเด็นเพิ่มขึ้นจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๐/๒๕๔๕

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ อยู่ในหมวด ๑ บททั่วไป กล่าวถึงหลักการปกครองว่าประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ และอำนาจหน้าที่ของศาลไม่ได้มีผลกระทบต่อหลักการปกครองประเทศแต่อย่างใด รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒ เป็นบททั่วไป มิใช่กรณีที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจะขัดหรือแย้งได้

จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗

เฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ